

Nestrokovni pogled na protipoplavno varnost v Železnikih

Joža Šmid

J. Levičnik je leta 1881 zapisal, da je bila v Železnikih taka povodenj, da je bilo v cerkvi sv. Frančiška na tleh za dobro ped vode (leta 2007 je je bilo za meter in pol več).

Sora nas je potem obiskovala 1922., 1929., 1958., 1965., 1968., 1990., 1995., 1998. leta, da bi nam leta 2007 pokazala svojo moč in rušilnost.

V Železnih nitih sta to problematiko prikazala univ. dipl. ing. matematike Franc Giacomelli in mag. arh. Rok Fazarinc.

Stavek mag. Fazarinca "Pogostost visokih vod je predvsem posledica lege porečja Sore, ki leži na robu ombrografskih barrier (južno obrobje Alp), kjer se dvigajo vlažne zračne gmote," je treba dopolniti.

To se praviloma dogaja nad Davčo, manj pa nad Sorico.

Jezijo me naslovi v časopisih "Železnike bo varoval 15-metrski zid", "Protipoplavna zaščita za več kot 20 milijonov evrov" itd., ker kažejo, da ni resne volje za protipoplavno zaščito Železnikov, oz. se ta odmika v daljno prihodnost.

Že vrabci na strehi čivkajo, da Železnikov ne bo odrešilo nič drugega kot zadrževalnik vode pod Sušo.

Mag. Fazarinc ugotavlja, da izgradnje zadrževalnika z veliko prostornino (3.500.000 m³) – pregrade, visoke od 30 do 33 metrov, ni mogoče izvesti.

Navaja tri možne lokacije: 5, 5. b in 5. a.

Nadaljuje: "Glede na to, da lahko maksimalna gladina sega do kote 510, oziroma do Zalega Loga, je mogoče izvesti le zadrževalnik s prostornino 750.000 m³."

V zvezi s tem zapiše izjemno pomemben stavek: "Skozi zadrževalni prostor bo treba speljati regionalno cesto proti Zalemu Logu."

Ob tem se je treba spomniti, da je človek nekdaj uravnaval nivo vode z "vehami" in da to počne še danes.

In zdaj smo tam: SKOZI.

Ker velikanske vehe zaradi višine ne bi bilo smotno graditi, se je treba stvari lotiti drugače.

Načrtovati je treba dvostopenjski zadrževalnik.

Tam, kjer je danes lovski most, je treba zgraditi pregrado v višini npr. 3 metrov, preko katere bi zlahka dvignili regionalno cesto.

Mag. Fazarinc: "Za pregrado se bo plavje zadrževalo z 'grabljami', oz. koli, ki bodo zgrajeni na korenu zajezbe zadrževalnika pred vtočnim objektom."

Pripominjam, da je treba "grablje" zgraditi vsaj 30 metrov pred vtočnim objektom, in to ne eno ali dve vrsti, ampak dobesedno cel gozd kolov (pet ali šest vrst), da plavje ne bi zamašilo pretoka v pregradi.

To bi bil prvi korak k protipoplavni zaščiti Železnikov. Ta bi že mnogo pokazal.

Celotno dogajanje je načrtoval že sam Bog (ustvaril je prazen prostor do Zalega Loga, odstranil Podsušnično hišo in razvil ljudi, ki naj mu pomagajo braniti Železnike pred poplavami).

Zdaj pride najvažnejši predlog.

Pod Sušo sta ob lomljenju zemeljskih plasti (nagubanju površja) ostali ob Sori dve mogočni skalni gmoti, ob kateri je treba nasloniti drugi, večji del zadrževalnika.

Verjetno bi zadoščala 8 do 10 metrov visoka pregrada. To bodo izračunali Fazarinc in njegovi. Pred njo je treba zgraditi gozd grabelj.

Obe pregradi bi morali imeti enaki odprtini, ki bosta dovoljevali tak pretok vode, da ta ne bi porušila treh mostov na Jesenovcu.

Stavek Roka Fazarinca "Pred pregrado se bo cesta dvignila nad koto maksimalne zajezbe, v zadrževalnem prostoru pa nato potekala na zahtevano stopnjo varnosti," je treba spremeniti, oziroma dopolniti.

Zdaj namreč pride v poštev tisti njegov SKOZI.

Na tako kratkem odseku čez pregrado ne bi bilo mogoče speljati ceste oziroma po njej ne bi bil mogoč promet.

Namesto velikanske vehe bi v pregradi zgradili 4,5 x 6 metrov ali celo le 4,5 x 5 metrov velika vrata, ki bi jih v primeru velike povodnji enostavno zaprli, ves ostali čas pa bi skoznje potekal rahlo upočasnen promet.

Še veliko resnih pripomb imam na trenutno dogajanje glede protipoplavne varnosti v Železnikih.

Če bi zgradili zadrževalnik, tudi Dermotovega jezu ne bi bilo treba znižati, še manj prestavljati.

Na Davščici bo prej ali slej treba zgraditi nekaj betonskih pregrad z odprtini – da ne bodo postale jezovi itd. Vendar naj bo za zdaj dovolj.

P. S.: Leta 1961 sem sedel pri Meru, kjer so se pri sosednji mizi pogovarjali trije moški, da bi bilo treba cesto skozi Gorenji konec prestaviti k Sori (obvoznica). Prihodnje leto bo 50 let ...

ALI BO TUDI S PROTIPOPLAVNO ZAŠČITO ŽELEZNIKOV PODOBNO?